

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **J. L.**, zastúpenej H. M., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústrediu**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o **vdovský dôchodok**, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29.októbra 2008, č.k.6Sd 23/08-13, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29.októbra 2008, č.k. 6Sd 23/08-13, **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo X. z 2.januára 2008, ktorým podľa § 259 ods.1 zák.č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák.č.461/2003 Z.z.“) a podľa §65 ods.1 a § 74 ods.1 zák.č.99/1948 Sb. o národnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák.č.99/1948 Sb.“) zamietla žiadosť navrhovateľky o vdovský dôchodok.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal za preukázané, že manžel navrhovateľky bol uznaný za vinného (v dôsledku chyb v písaní je v písomnom vyhotovení rozsudku uvedené „uznaný za invalidného“), bol odsúdený na trest smrti, vykonaný v decembri 1953, t.j. v čase účinnosti zák.č.99/1948 Sb. Vzhľadom na to, že nikdy nebol rehabilitovaný, krajský súd dospel k záveru, že dobu väzby podľa § 25 ods.1 zák.č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii nemožno započítať ako dobu zamestnania (poistenia) a z toho dôvodu nebola splnená podmienka jeho poistenia v trvaní aspoň 4 rokov v posledných piatich rokoch pred dňom jeho smrti (§ 61 ods.1 zák.č. 99/1948 Sb.) a preto navrhovateľka nespĺnila podmienky vzniku nároku na vdovský dôchodok.

Rozsudok napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním. Namietla, že jej manžel bol protiprávne väznený v rokoch 1949 až 1953 a 29. decembra 1953 bol popravený. Poukázala na to, že podľa dôvodovej správy k zákonu č.125/1996 Z.z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému je nutné zabezpečiť nápravu pre postihnutých. Krajský súd nedostatočne posúdil vec a nevzal do úvahy námietku navrhovateľky o zasahovaní ÚV KSS do súdneho procesu s jej manželom. Nevie preukázať úplnú rehabilitáciu manžela, je však presvedčená, že žiadosť o vdovský dôchodok podala oprávnenne.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez pojednávania v súlade s § 250ja ods.3 OSP a dospel k záveru, že nie sú dané podmienky ani na jeho potvrdenie ani na jeho zmenu.

Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o vdovský dôchodok.

Nebolo sporné, že manžel navrhovateľky bol odsúdený na trest smrti a bol väznený počas štyroch rokov pred dňom smrti. Navrhovateľka nepreukázala a ani netvrdila, že by jej manžel bol súdne rehabilitovaný. Pre možnosť zápočtu doby väzby ako doby poistenia bolo rozhodujúce, že manžel navrhovateľky súdne rehabilitovaný nebol. Záver krajského súdu, že dobu jeho väzby z tohto dôvodu nemožno považovať za dobu poistenia (§ 25 ods.1 zák.č.119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii) preto aj odvolací súd považoval za správny.

Manžel navrhovateľky podľa úmrtného listu zomrel 29. decembra 1953. Nárok navrhovateľky na vdovský dôchodok je preto potrebné v zmysle § 259 ods.1 zák.č.461/2003 Z.z. v spojení s § 161 ods. 1 zák.č.100/1988 Zb. posudzovať podľa zák.č. 99/1948 Sb. o národnom poistení v znení neskorších predpisov

Pre vznik nároku na vdovský dôchodok bolo v zmysle § 61 ods.1 zák.č.99/1948 Sb. potrebné, aby poistenec bol v posledných piatich rokoch pred svojou smrťou poistený aspoň štyri roky.

Podľa § 61 ods.4 zák.č.99/1948 Sb. ak poistenie trvalo aspoň 10 rokov, považuje sa podmienka odseku 1 vždy za splnenú, ak je doba od prvého vstupu do poistenia do dňa smrti poistenca vyplnená zo štyroch päťn poistením, s tým obmedzením, že doba od zániku poistenia do dňa smrti poistenca nesmie byť dlhšia ako päť rokov.

Z dávkového spisu odporkyne číslo X. 0 vyplýva, že navrhovateľka k žiadosti o priznanie vdovského dôchodku od 30.novembra 2004 okrem iného pripojila:

- originál potvrdenia Krajskej správy Ministerstva vnútra Bratislava, že jej manžel počas výkonu väzby od 29.decembra 1949 do 29.decembra 1953 nepracoval a preto nemohol byť poistený;
- originál listu navrhovateľky Slovenskému úradu dôchodkového zabezpečenia (právneho predchodcovi odporkyne) z 20.júla 1954, ktorým požiadala o predloženie jej prípadu Dávkovej komisii a z ktorého vyplýva, že žiadosť o vdovský dôchodok jej bola zamietnutá výmerom (rozhodnutím) číslo 27/56/29/I-2;
- originál listu Slovenského úradu dôchodkového zabezpečenia č.KIS-275.629/I-2 z 10.mája 1955, podľa ktorého manžel navrhovateľky bol poistený v rokoch 1945 až 1949 v rozsahu 1460 dní, pričom ani po opätovnom prešetrení nebolo zistené, že by bol poistený v dobe od 1.októbra 1947 do 1.októbra 1948 a nebola splnená ani podmienka, že v prípade trvania poistenia aspoň 10 rokov by doba od prvého vstupu do poistenia do dňa smrti bola zo 4/5-ín krytá poistením a preto vdovský dôchodok nebolo možné priznať;
- zoznam dokladov, z ktorých podľa navrhovateľky vyplýva, že jej manžel bol zamestnaný (poistený) od 1.augusta 1938 do 21.januára 1950.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že o žiadosti navrhovateľky o vdovský dôchodok právna predchodkyňa odporkyne rozhodovala už v roku 1954. Krajský súd neskúmal, či uvedený výmer navrhovateľka napadla opravným prostriedkom a či o ňom už nebolo súdom rozhodnuté. Neskúmal ani s akým odôvodnením bola v poradí prvá žiadosť navrhovateľky o vdovský dôchodok zamietnutá výmerom číslo 27/56/29/I-2, resp. či navrhovateľka preukázala nové skutočnosti o dobe poistenia jej manžela na účely § 61 ods.4 zák.č.99/1948 Sb. Podľa názoru odvolacieho súdu nedostatočne zistil skutkový stav a preto podľa § 246c ods.1 v spojení s § 221 ods.1 písm. h/ a ods.2 OSP rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu vyžiadať si od navrhovateľky výmer číslo 27/56/29/I-2, zistiť u nej, príp. vo svojich archívoch (§ 50 ods.2 zák.č. 319/1948 Sb.), či rozhodoval o opravnom prostriedku navrhovateľky (pod pôvodným priezviskom „L.“) proti tomuto výmeru a teda zaoberať sa otázkou právoplatnosti tohto výmeru, keďže je zrejmé, že navrhovateľke doručený bol. V prípade záveru o právoplatnosti výmeru sa krajský súd bude zaoberať obsahom odôvodnenia tohto výmeru a posúdi, či sa v ňom právny predchodca odporkyne vysporiadal aj s nárokom navrhovateľky na vdovský dôchodok podľa § 61 ods.4 zák.č.99/1948 Sb. a ak áno, či navrhovateľka preukázala nové skutočnosti, ktoré by založili jej nárok na vdovský dôchodok. *Preukázanie nových skutočností je dôkazným bremenom navrhovateľky, ktorá je povinná súdu predložiť aj výmer číslo 27/56/29/I-2 o zamietnutí nároku na vdovský dôchodok.* Na tomto základe krajský súd vo veci znovu rozhodne, pričom znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods.3 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2009

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová